

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Fra cykelstier til cykelnetværk – historien om de københavnske cykelstier 1912-2013

Carstensen, Trine Agervig; Olafsson, Anton Stahl; Bech, Nynne Marie ; Poulsen, Thea Schmidt; Zhao, Chunli

Published in:
Videnblade Planlægning og Friluftsliv

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Carstensen, T. A., Olafsson, A. S., Bech, N. M., Poulsen, T. S., & Zhao, C. (2017). Fra cykelstier til cykelnetværk – historien om de københavnske cykelstier 1912-2013. *Videnblade Planlægning og Friluftsliv*, (03.03-23).

Fra cykelstier til cykelnetværk

– historien om de københavnske cykelstier 1912-2013

Københavns cykelvenlige infrastruktur er verdensberømt. Dette Videnblad beskriver, hvor og hvornår cykelstierne er blevet anlagt og har udviklet sig til et sammenhængende cykelstinetværk. Oplysningerne er fundet ved at undersøge kort og dokumenter fra de sidste hundrede år.

Cykling spiller en vigtig rolle i udviklingen af bæredygtig transport i byerne, og cykelstier er vigtige for at understøtte cykling som transportform i moderne bymiljøer.

Rundt om på kloden bliver der i disse år investeret i infrastruktur, der understøtter cykling. København har en særlig cykelvenlig infrastruktur, der er berømt for sit finmaskede netværk.

I dag har København en omfattende cykelvenlig infrastruktur, der fremstår som et sammenhængende netværk. Men hvad har det krævet at komme hertil?

Vi ved meget lidt om, hvilke kræfter der har formet cykelinfrastruktu-

rens anlæg og udbygning. Vi ved, hvornår de første cykelstier blev bygget, og vi ved, hvor omfattende netværket er i dag. Men hidtil er der ikke blevet kastet lys over, hvordan netværket har udviklet sig i tid og rum. Er cykelstierne blevet anlagt løbende, eller er de anlagt i særlige perioder? Er udbygninger sket jævnt fordelt i alle bydele og har de fulgt udviklingen i byens bebyggelsesmønster? Dette og det følgende Videnblad belyser de specifikke udviklingsprocesser bag byens cykelstinetværk ved at udforske, hvor, hvor-

Tabel 1. Oversigt over kort og dokumentoptegnelser brugt i studiet.

År	Titel	Udgivet af	Målestok	Kilde
1912	Cykelstier i København og indlemmede distrikter	Københavns Kommune, Stadsingeniørens Direktorat		Københavns Stadsarkiv
1916	København og Frederiksberg [med cykelstier og cykelstriber]	Axel E. Aamodt, Kjøbenhavn	Ca. 1:30.000	Det Kongelige Bibliotek, Kort og Billedsamlingen
1927	Cykelstier i København og Frederiksberg efter Dansk Cyklist Forbunds Årsberetning 1927	Københavns Kommune, Stadsingeniørens Direktorat, Byplanafdelingen 1933	1:20.000	Københavns Stadsarkiv
1935	København og Frederiksberg 1935 [Cykelstier 1935]	Københavns Kommune, Stadsingeniørens Direktorat, Byplanafdelingen 1935	1:20.000	Københavns Stadsarkiv
1969	København og Frederiksberg 1969 [Cykelstier i København, Eksist. og evt. fremtidige]	Københavns Kommune, Stadsingeniørens Direktorat, Vejkontoret	1:20.000	Københavns Stadsarkiv
1974	Cykelstier over København og Frederiksberg	Dansk Cyklist Forbund med bistand fra Stadsingeniørens Direktorat	1:20.000	Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
1985	1985 På cykel i København [Cykelstikort for København]	Københavns Kommune, Magistratens 4. afdeling i samarbejde med Stadsingeniørens direktorat og Stadskonduktørembedet.	1:20.000	Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
1995	På cykel i København 95	Københavns Kommune, Stadskonduktørembedet	1:20.000	Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
2000	På cykel i København	Københavns Kommune, Stadskonduktørembedet		Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen
2013	GIS database	Københavns Kommune, Teknik og Miljø, Vejkontoret	-	Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen

når og hvor hurtigt cykelstierne er anlagt og udbygget.

Data og metode

Videnbladene dokumenterer og udforsker den tidsmæssige og rumlige udvikling af cykel infrastruktur i København fra 1912 til 2013 og efterforsker eksistensen af bestemte mønstre og perioder. Studiet bygger på en systematisk indsamling af alle tilgængelige data om cykelstier fra arkiverne og består af historiske optegnelser og kort (se Tabel 1).

Disse datakilder er blevet digitaliseret til geografisk information (GIS). Denne fremgangsmåde har gjort det muligt at lave en analyse af dannelsen af cykelstinetværket samt af netværksdannelsens iboende dynamik.

Undersøgelsen omfatter 100 års udvikling i København og Frederiksberg kommuner og dækker perioden fra 1912 til 2013. Perioden starter fra da, de første data er tilgængelige. Vi har adgang til registre og kort fra 1912 (dog ikke fra Frederiksberg), 1916, 1927, 1935, 1969, 1974, 1985, 1995, 2000 og 2013 (se Tabel 1).

Hvornår er cykelstierne anlagt og hvor hurtigt er udbygningen sket?

Undersøgelsen finder frem til at cykelstierne er blevet anlagt i et relativt konstant tempo i løbet af de sidste hundrede år. Det er sket fra de første ridestier blev omdannet til cykelstier i 1905 til i dag, hvor ny cykelinfrastruktur løbende anlægges. To undtagelser fra dette overordnede mønster må dog bemærkes: en periode fra 1969 til 1974 hvor cy-

kelinfrastruktur forsvandt, og to delperioder fra 1975 til 1985 og fra 2001 til 2013 med høj vækst i cykelvenlig infrastruktur (se Tabel 2).

I det følgende Videnblad nr 3.3.24 'Hvor er udvikling af cykelstinetværket sket?' beskrives, hvordan cykelstinetværkets udvikling hænger sammen med byens rumlige udvikling.

Trine Agervig Carstensen, Anton Stahl Olafsson, Nynne Marie Bech, Thea Schmidt Poulsen og Chunli Zhao

Kilder

Carstensen, T. A., Olafsson, A. S., Bech, N. M., Poulsen, T. S., & Zhao, C. (2015). The spatio-temporal development of Copenhagen's bicycle infrastructure 1912–2013. Geografisk Tidsskrift-Danish Journal of Geography, 115(2), 142-156.

Tabel 2. Vækstrater for cykelinfrastrukturens udbygning i København, 1912-2013.

	Total, km	Antal år	Årlig tilvækst, km	Tilføjet, km	Fjernet, km	Netto resultat, km
1912	35.0	-	-	-	-	35.0
1912-1916	47.6	4.0	3.2	17.9	5.3	12.6
1917-1927	73.5	11.0	2.4	32.0	6.0	25.9
1928-1935	96.4	8.0	2.9	25.1	2.2	22.8
1936-1969	175.0	34.0	2.3	89.3	10.6	78.6
1970-1974	151.6	5.0	-4.7	0.8	24.2	-23.4
1975-1985	245.9	11.0	8.6	94.5	0.2	94.3
1986-1995	271.2	10.0	2.5	35.4	10.1	25.3
1996-2000	279.4	5.0	1.6	21.8	13.6	8.2
2001-2013	363.4	13.0	6.5	111.6	27.6	84.0
Total, 1912-2013	363.4	101	3.3	428.3	99.9	328.6